

**ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ «ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ»
ΣΤΟ ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ (19-26/6/2016)**

του κ. Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητού Δογματικής της Θεολ. Σχολής Α.Π.Θ.

Μακαριώτατε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Αρχιερείς,

Σας αποστέλλω, εύλαβως, μιά περιεκτική αποτίμηση γιά τήν «Άγια και Μεγάλη Σύνοδο» καί Σας παρακαλώ, νά κάνετε τόν κόπο νά τήν μελετήσετε, ἐπειδή πιστεύω, ὅτι θά μπορούσε νά βοηθήσει, κάπως, στήν υπεύθυνη συζήτηση πού θά γίνει στή Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅταν αὐτή συνέλθει.

Ἡ αποτίμησή μας θά κινηθεῖ σέ δύο ἐπίπεδα. Τό πρῶτο ἐπίπεδο θά ἀφορᾷ τήν αποτίμηση ὡς πρὸς τό τυπικό καί Κανονικό μέρος τῆς Συνόδου, ἐνῶ τό δεύτερο ἐπίπεδο θά ἀφορᾷ τήν αποτίμηση ὡς πρὸς τό οὐσιαστικό μέρος της.

Α' Ὡς πρὸς τήν ἐκκλησιαστική τυπικότητα καί Κανονικότητά της, ἡ λεγομένη «Άγια καί Μεγάλη Σύνοδος» θεολογικά κρινόμενη δέν εἶναι «Άγια», κατά κυριολε-

ξία. Καί τοῦτο, ἐπειδή δέν εἶναι «ἐπομένη τοῖς ἁγίοις Πατράσι», οὔτε τυπικῶς οὔτε οὐσιαστικῶς, ὅπως θά γίνει φανερό μέ ὅσα θά ποῦμε στή συνέχεια. Δέν εἶναι ὅμως καί «Μεγάλη», ὄχι μόνον ἐπειδή δέν ἦταν παροῦσες ὅλες οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ἀλλά κυρίως, γιατί ἦταν σέ αὐτήν πολύ μικρή καί ἐπιλεγμένη ἡ ἀντιπροσωπευσή τους ἀπό τοὺς κατά τόπους Αρχιερείς. Τό σημαντικότερο, ὅμως, ἐν προκειμένῳ εἶναι, ὅτι ἡ «Σύναξη» αὐτή τῶν Αρχιερέων δέν μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ μέ αὐστηρά θεολογικά κριτήρια οὔτε κἂν ὡς μιά Τοπική Σύνοδος. Πρόκειται, μᾶλλον, γιά μιά ἰδιότυπη, διυρυμένη, «Προσυνοδική Διάσκεψη Αρχιερέων» μέ δέκα Προκαθημένους, ἢ γιά ἓνα «Συνέδριο» δέκα συγκεκριμένων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ἀντιπροσωπεύτηκαν ἀπό τοὺς Προκαθημένους τους καί τό πολύ ἀπό

---

* Ἐπιστολή, πού ἐστάλη μέ ἡμερομηνία 20/7/2016 σέ ὄλους τους Αρχιερείς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ὑπογραμμίσεις (bold) εἶναι δικές μας.

24 κατ' ἐπιλογὴν Ἀρχιερείς.

Εἶπαμε, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ «Διάσκεψη» ἢ τὸ «Συνέδριο» αὐτὸ δὲν εἶναι κἄν μία Τοπικὴ Σύνοδος, γιατί στὴν Τοπικὴ Σύνοδο συνέρχονται καὶ ψηφίζουν ὅλοι οἱ μετέχοντες σ' αὐτὴν Ἀρχιερείς. Στὴν παρούσα ὁμοῦ «Διάσκεψη-Συνέδριο», σύμφωνα μὲ τὸν Κανονισμό Λειτουργίας τῆς, ψῆφο εἶχαν μόνο οἱ παρόντες δέκα Προκαθήμενοι. Ἡ πράξη αὐτὴ εἶναι πρωτοφανὴς στὴν Ἐκκλησιαστικὴ μας Ἱστορία καὶ αὐθαίρετη καὶ δὲν συνάδει καθόλου μὲ τὴν ἐκκλησιολογικὸν χαρακτῆρα πρακτικῶν ἕως σήμερα Ὁρθοδόξων Συνόδων, οἱ ὁποῖες προσηγορεύουν τὴν ἀγιοπνευματικὴν ἰσότητα ὅλων τῶν Ἀρχιερέων, πρᾶγμα ποὺ ἐμφαίνεται στὴν ἰσοτιμὴν ψῆφο τους. Κανείς ἀπολύτως Ἐπίσκοπος –μὴδὲ τοῦ Προέδρου τῆς Συνόδου ἐξαιρουμένου– δὲν εἶναι «ἄνευ ἴσων» συνεπισκόπων του. Αὐτὸ ποὺ ἴσχυσε στὴν παρούσα «Διάσκεψη» παραπέμπει ἐμμέσως σὲ μία σαφῆ μορφή Παπισμοῦ, ἔστω κι ἂν ἡ ψήφος τῶν Προκαθημένων ἔχει συλλογικὸν χαρακτῆρα.

Κατὰ συνέπεια, οἱ ἀποφάσεις τῆς παραπάνω «Προσυνοδικῆς Διάσκεψης» ἢ τοῦ παραπάνω «Ἀρχιερατικοῦ Συνεδρίου», δὲν ἔχουν δεσμευτικὸν χαρακτῆρα. Ἄρα καὶ καμμία ἰσχὺ, ὄχι μόνον γιὰ ὅλη τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ γιὰ τίς Τοπικὰς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ποὺ ἀντιπροσωπεύτηκαν στὸ «Ἀρχιερατικὸ» αὐτὸ «Συνέδριο» ὅπως ἀθέσμως, ἀφοῦ οἱ μετέχοντες Ἀρχιερείς δὲν εἶχαν δικαίωμα ψήφου. Ἀλλὰ οἱ ἀποφάσεις εἶναι ἄκυρες καὶ γιὰ τὸν πρόσθετο λόγο τῆς ἀρχῆς τῆς Ὁμοφωνίας, ἡ ὁποία παραβιάστηκε μὲ τὴν μὴ παρουσία τῶν τεσσάρων Πατριαρχείων (Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Βουλγαρίας, Γεωργίας).

Ἐπιπροσθέτως οἱ ἀποφάσεις τῆς ἰδιόρρυθμης «Συνόδου» τοῦ Κολυμπαρίου δὲν εἶναι δεσμευτικὲς γιὰ τὴν Ἑλλαδική

Ἐκκλησία καὶ γιὰ ἕναν πρόσθετο λόγο. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀντὶ νὰ ὑποστηρίξει τὴν ὁμόφωνη θέσιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας στὸ Στ' Κείμενο, εἰσηγήθηκε ἄλλη θέσις, ἡ ὁποία ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπὸ τίς ἑννέα ἄλλες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Πρακτικῶς, αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ θέσις τοῦ Σώματος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἱεραρχίας δὲν ἐκπροσωπήθηκε, ὅποτε μὲ βάση τὸν Κανονισμό Λειτουργίας τῆς «Διάσκεψης», στὸ Στ' Κείμενο δὲν ὑπῆρξε ὁμοφωνία. Ἄρα, τὸ Κείμενο εἶναι ἄκυρο.

Β' Καὶ τώρα, ἡ ἀποτίμησις τοῦ οὐσιαστικοῦ μέρους τῆς ἰδιότυπης «Συνόδου». Κατ' ἀρχὴν, ὀφείλομε νὰ ποῦμε γενικῶς, ὅτι στή λεγόμενη «Σύνοδο» τοῦ Κολυμπαρίου τῆς Κρήτης ἐπιχειρήθηκε μὴ θεσμικὸν χαρακτῆρα πνευματικὴ ἔκπτωσις ἀπὸ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας. [Λέμε, ὅτι ἐπιχειρήθηκε, ἐπειδὴ –μέ βάση ὅσα εἶπαμε νωρίτερα– δὲν προσδίδουμε θεσμικὸν ρόλο στίς ἀποφάσεις τῆς παραπάνω «Ἀρχιερατικῆς Διασκέψεως»]. Στὴν Κρήτη ὄχι μόνον δὲν καταδικάσθηκε καμμία ἑτεροδοξία (αἵρεσις), ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρήθηκε μὴ φοβερή, θεσμικῶς, ἔκπτωσις ἀπὸ τὴν συνοδικῶς ὀριοθετημένην πίστιν τῆς Ἐκκλησίας, μὴ ἔκπτωσις οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὸν «Ὁρὸ Πίστεως» τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Συγκεκριμένα, πρόκειται γιὰ τὴν ἔκπτωσις ἀπὸ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, ποὺ ἀναφέρεται στὴν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἑαυτήν.

Στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως ὁμολογοῦμε, ὅτι πιστεύουμε «εἰς Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν». Ὅμως, στή «Διάσκεψη» τῆς Κρήτης, δέκα Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀποδέχθηκαν ἀθεολόγητα τὴν «Βαπτισματικὴν Θεολο-

γία» και ἔμμεσα τὴν «Θεωρία τῶν Κλάδων», ἀναγνωρίζοντας ὡς Ἐκκλησίες τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, τοὺς Μαρωνίτες, τοὺς Νεστοριανούς, τοὺς Μονοφυσίτες Ἀντιχαλκιδονίους, τοὺς Μονοθελίτες, οἱ ὁποῖοι καταδικάστηκαν γιὰ τὴν χριστολογικὴ τους αἵρεση ἀπὸ σειρά Οἰκουμενικῶν Συνόδων (ἀπὸ τὴν Τρίτη ἕως καὶ τὴν Ἑκτη), ἀλλὰ καὶ τὴν πανσπερμία τῶν Προτεσταντῶν, πού ἀντιπροσωπεύονται στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν λεγομένων Ἐκκλησιῶν. Ἀποτελεῖ πνευματικὴ παραφροσύνη καὶ πνευματικὸ πρᾶξικόπημα ἡ πράξη τῆς ἀπόπειρας γιὰ Συνοδικὴ ἀπόφαση στὸ Κολυμπάρι πρὸς ἀναγνώριση ὡς Ἐκκλησιῶν τῶν καταδικασθέντων αἰρετικῶν ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους. Αὐτό, στὴν πράξη, εἶναι συγκρητισμὸς καὶ Οἰκουμενισμὸς. Δὲν κινήθηκε ὁ θυμὸς –τὸ ἔλλογο νεῦρο τῆς ψυχῆς– τῶν «Συνοδικῶν» Ἀρχιερέων πρὸς τοὺς νοητοὺς λύκους τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπεναντίας, οἱ «λύκοι» ὀνομάστηκαν «πρόβατα» τῆς μίας καὶ μόνης λογικῆς ποιῆνης, τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος συμπεραίνουμε, ὅτι στὴν Κρήτη δὲν ἔγινε ἡ ἀναμενόμενη ἀπὸ τὸ εὐλαβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας «σύσκεψη» τῶν «Συνοδικῶν» Ἀρχιερέων μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, οὔτε καὶ λειτούργησε ἡ «σφενδόνη» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιὰ τὴν ἐκ νέου καταδίκη τῶν αἰρετικῶν. Εἰδικότερα, γιὰ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, λεκτικῶς, ὁμολογήσαμε τὴν πίστη μας στὸν Ὅρο τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πρακτικῶς ὁμῶς ἀκυρώσαμε αὐτὴν τὴν πίστη, ἀναγνωρίζοντας ὡς Ἐκκλησίες, ὄχι μόνον αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἄλλες Χριστιανικὲς Κοινότητες, πού ἀντίκεινται στὸν Ὅρο αὐτό, διὰ τοῦ filioque. Ὡς γνωστόν, ἡ ὁποιαδήποτε προσθήκη στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως –ἀκόμη καὶ ἡ ἔρμηνευτικῶς σωστή– καταδικάζεται ἀπὸ ὅλες τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους μετὰ τὴν Γ' (συ-

μπεριλαμβανομένης), καὶ ὅσοι τὸ κάνουν, ὀρίζεται νὰ καθαιροῦνται καὶ νὰ ἀφορίζονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Σαφῶς, λοιπόν, τὸ filioque, ὡς προσθήκη, καταδικάζεται –ἔμμεσα, αὐτομάτως καὶ ἑτεροχρονισμένα– ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους, ὡς αἵρεση, ἀφοῦ ἐκπίπτουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ὅσοι τὸ υἰοθετοῦν, ὡς προσθήκη, κατὰ τὴν ἀπόφαση τῶν ἀνωτέρω Συνόδων. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἑτεροδοξία τοῦ filioque τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ ὄλων τῶν Προτεσταντῶν εἶναι κατεγνωσμένη αἵρεση.

Ἄλλωστε, ἡ προσθήκη τοῦ filioque καταδικάστηκε ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου στὴν Σύνοδο τοῦ 879/80 (Ἡ' Οἰκουμενική), ὅπου μετείχε καὶ ἀντιπροσωπεΐα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἐνῶ καταδικάστηκαν καὶ ἄλλες κακοδοξίες τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ γιὰ τὴν ταύτιση οὐσίας καὶ ἐνεργείας στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ γιὰ τὸν κτιστὸ χαρακτήρα τῆς θείας Χάριτος, στίς Συνόδους τοῦ 1331 καὶ 1351. Ἀλλὰ καὶ ὁ Προτεσταντισμὸς καταδικάστηκε ἀπὸ σειρά Συνόδων στὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή (1638, 1642, 1691).

Κατὰ συνέπεια, δὲν εἶναι δυνατόν σέ ἕνα Συνοδικὸ δογματικὸ χαρακτήρα Κείμενο νὰ μὴν ὑπάρχει θεολογικὴ ἀκρίβεια καὶ οἱ ἑτερόδοξοι νὰ ἀναγνωρίζονται ὡς Ἐκκλησίες. Αὐτὸ θὰ σήμαινε, ἢ ὅτι γίνεται συνειδητὴ ἔκπτωση στὸ ἐκκλησιολογικὸ δόγμα, ἢ ὅτι ὑπάρχει διγλωσσία, μὲ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται.

Μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Στ' Κειμένου, πού χαρακτηρίζεται γιὰ τίς σκόπιμες ἀσάφειες καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τίς θεολογικὲς ἀντιφάσεις του, ἡ «Ἀρχιερατικὴ Διάσκεψη» στὴν Κρήτη κατοχύρωσε θεσμικὰ τὸν Οἰκουμενισμὸ, εἰσάγοντας ἔτσι καὶ προωθώντας τὴν ἐκκλησιολογικὴ σύγχυση στίς συνειδήσεις τῶν πιστῶν. Ὑπενθυμίζω συγκεκριμένα τὴν παράγραφο 16, ὅπου σημειώνονται τὰ ἑξῆς: «Ἐν ἐκ τῶν κυρίων ὀργάνων ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Οἰκουμενικῆς

κινήσεως είναι τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν (ΠΣΕ)... Παράλλιλως, ὑφίστανται καί ἄλλοι διαχριστιανικοί ὀργανισμοί καί περιφερειακά ὄργανα, ὡς ἡ «Διάσκεψις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν» (ΚΕΚ), τό «Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς (ΣΕΜΑ) καί τό «Παναφρικανικόν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν». Ταῦτα μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν τηροῦν σημαντικὴν ἀποστολὴν διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου».

Τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὄρου «Ἐκκλησία», γιὰ τοὺς ἑτεροδόξους καί ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς Προτεστάντες, συναντοῦμε κατὰ κόρον καί στίς παραγράφους 19 καί 21, στό ἴδιο Κείμενο. Ἡ παραπάνω διατύπωση σημαίνει, ὅτι ἐμεῖς, ὡς Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, συμφωνοῦμε πῶς οἱ ἑτεροδοξο-αἵρετικοί συμβάλλουν σημαντικά στὴν προώθησιν τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου! Ἀπὸ ἐδῶ πιστοποιεῖται, ὅτι, ὅσοι ψήφισαν καί ὅσοι ὑπέγραψαν αὐτό τό Κείμενο, δέν συνειδητοποιήσαν σίγουρα, ὅτι «ὁ Οἰκουμενισμός ἔχει πνεῦμα πονηρίας καί κυριαρχεῖται ἀπὸ ἀκάθαρτα πνεύματα», κατὰ τὴν χαρισματικὴ ἐμπειρία τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Ἐφραίμ τοῦ Κατουνακιώτη. Ἡ θεμελιακὴ θέσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἶναι ὁ δογματικὸς πλουραλισμός. Αὐτὸ σημαίνει, πρακτικά, τὴν δογματικὰ νομιμοποιημένη συνύπαρξιν διαφορετικῶν δογματικῶς πίστεων. Ὅποιοι ἀμφισβητεῖ τὸν δογματικὸ αὐτὸ πλουραλισμὸ, χαρακτηρίζεται φανατικὸς

καί φονταμενταλιστής. Παράλλιλα, οἱ Οἰκουμενιστές δέν ἐπιτρέπουν ἀξιολογικὰ κρίσεις γιὰ τὴν ὀρθότητα, τὴν ἀνωτερότητα ἢ τὴν κατωτερότητα τῶν διαφορῶν θρησκευτῶν. Στόν Οἰκουμενισμό ὄλοι χωροῦν. Γιατί ἡ ἐνότητις σ' αὐτόν δέν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν ποικιλίαν τῶν διαφορετικῶν πίστεων, πρᾶγμα πού εἶναι ἐκκλησιολογικὰ ἀπαράδεκτο ἀπὸ Ὁρθόδοξην ἄποψιν.

Ὡς δογματολόγος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἔχω τὴν βαθύτατην πεποίθησιν, ὅτι ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐκκλησιολογικὴ αἵρεσις, ἀλλὰ καί ἡ ἐπικινδυνότερη πολυαίρεσις, πού ἐμφανίστηκε ποτέ στὴν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. Καί τοῦτο, γιατί ὁ Οἰκουμενισμὸς, ἐξατίας τοῦ συγκρητιστικοῦ χαρακτῆρα του, συνιστᾷ τὴν πιο δόλια ἀμφισβήτησι τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καί τὴν πιο σοβαρὴν νόθευσή της. Ἀμβλύνει σέ ἀπαράδεκτο βαθμὸ τὴν δογματικὴ συνείδησιν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας καί δημιουργεῖ σύγχυσι γύρω ἀπὸ τὴν ταυτότητα τῆς Πίστεώς μας. Κενώνει πονηρὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς σώζουσας Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας –πρᾶγμα πού ἔχει ὀλέθριες σωτηριολογικὰς συνέπειας– μέ τό νά θεωρεῖ ὄλες τίς θρησκευτικὰς πίστεις νόμιμες σωτηριολογικῶς, ὅταν ὑποστηρίζει, ὅτι ὄλες οἱ ἑτεροδοξοὶ καί ἑτερόθρησκοι πίστεις εἶναι ὁδοί, πού ὀδηγοῦν στὴν ἴδια σωτηρία.

Ἀλλὰ, μέ ὅσα ἀντιφατικά, ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησιολογία, γράφονται στό Στ' Κείμενο, δίνεται ἡ ἐντύπωση, ὅτι οἱ ἑτε-

• Ἡ Παρακαταθήκη ἀναρτᾶται στὴν ἱστοσελίδα orthodoxnet.gr καί σέ φιλικὰς ἱστοσελίδες.

• Ὁ π. Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης, σύμβουλος ἐκδόσεως τῆς Παρακαταθήκης, κάθε Κυριακὴ 9-10 π.μ. ἔχει ἐκπομπή στὴν τηλεόρασι Atlas TV, ἡ ὁποία ἐκπέμπει στὴν Κεντρικὴ Μακεδονία. Οἱ ἐκπομπὲς ἀναρτῶνται καί στό διαδίκτυο.

ροδόξοι χριστιανοί έμπαίζονται, άφοῦ στήν άρχή κατονομάζονται ώς «έτεροδόξες έκκλησίες», δηλαδή αίρετικοί, και στή συνέχεια ονομάζονται Έκκλησίες. Δέν έπιτρέπεται νά ύποτιμοῦμε τί νομιμοσύνη τους. Καταλαβαίνουν καλώς, ότι δέν τούς άγαποῦμε άληθινά, γιατί δέν τούς λέμε τήν άλήθεια καθαρά. Τούς λέμε ψέματα, πώς εἶναι Έκκλησίες. Καί μέ τόν τρόπο αυτό δέν τούς βοηθοῦμε, γιατί δέν τούς καλοῦμε σέ μετάνοια και ἄρνηση τών δογματικών πλανών τους, ὥστε νά ένταχθοῦν στήν μόνη άληθινή Έκκλησία, τήν Όρθόδοξη. Εὐτυχώς, αρκετοί Αρχιερεῖς δέν υπέγραψαν αυτό τό Κείμενο γιά δογματικούς λόγους.

- Στο Κείμενο γιά «Τό Μυστήριον τοῦ Γάμου και τά Κωλύματα αὐτοῦ», δέν θά έπαναλάβω, ὅσα σχετικά έγραψα στήν πρώτη μου Έπιστολή πρὸς τήν Ἱερά Σύνοδο, στίς 3-2-2016, γιά νά μή Σάς κουράζω. Θά προσθέσω μόνο, ότι, ένώ ό 72ος Κανόνας τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, θέτει τίς έκκλησιολογικές-δογματικές προϋποθέσεις γιά τήν ύπαρξη τοῦ έκκλησιαστικοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ή απόφαση τῆς «Διασκέψεως» τών Αρχιερέων στό Κολυμπάρι τῆς Κρήτης –ὅπως άντι-Κανονικώς και άναρμοδίως– δίνει τήν δυνατότητα στίς Τοπικές Αὐτοκέφαλες Έκκλησίες νά αποκλίνουν από τήν περί τών μυστηρίων δογματική διδασκαλία τῆς Έκκλησίας. Συγκεκριμένα, ή προταθεισα εἰσήγηση τών μικτῶν γάμων ὡς οἰκονομία –πέρα από τήν άντικανονικότητα και τήν παρανομία τῆς, αλλά και τό ὀξύμωρο τῆς σχετικοποιήσεως ένός Κανόνα (72) Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Πενθέκτης) από ἡσσονα «Σύνοδο», στήν ὁποία παραπέμπει τό θέμα –εἶναι ἄκρως άθεολόγητη, έκκλησιολογικώς. Γι' αυτό, άλλωστε, συνιστάται αστηρῶς από τόν 72ο Κανόνα ή

ἀκύρωση και ή διάλυση αὐτοῦ τοῦ γάμου, ὡς παράνομη έκκλησιολογικώς συμβίωση. Ἡ περαιτέρω μάλιστα θεολογική τεκμηρίωση τοῦ Κανόνα, δέν αφήνει καθόλου περιθώρια γιά ὁποιαδήποτε οἰκονομία. «Οὐ γάρ χρή τά ἄμικτα μίγνυναι», σημειώνει ό Κανόνας, «οὐδέ τῷ προβάτῳ τόν λύκον συμπλέκεσθαι, και τῇ τοῦ Χριστοῦ μερίδι τόν τών ἁμαρτωλῶν κλῆρον· εἰ δέ παραβῆ τις τά παρ' ἡμῶν ὀρισθέντα, ἁφοριζέσθω». Δέν εἰσηγείται, δηλαδή, ό 72ος Κανόνας οἰκονομία, αλλά έφιστά τήν προσοχή γιά τήν σοβαρότατη παρανομία. Ἡ παρέκκλιση από τόν συγκεκριμένο Κανόνα συνιστά σοβαρότατη Κανονική παρανομία και «παραοικονομία», πού ἔχει, επίσης, σοβαρότατες έκκλησιολογικές συνέπειες, άφοῦ άναμειγνύει τά ἄμικτα σέ «ἄμικτη μίξη», «συμπλέκει» έκκλησιολογικώς τό «πρόβατο» μέ τόν «λύκο» και τήν «μερίδα» τοῦ Χριστοῦ μέ τόν «κλῆρο» τών ἁμαρτωλῶν. Τέτοια, ὅμως, μίξη εἶναι έκκλησιολογικώς άδιανόητη και θεολογικώς και πνευματικώς άπαραδέκτη.

- Στο Κείμενο: «Ἡ Ἀποστολή τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας εἰς τόν σύγχρονον κόσμον», δίνεται ή έντύπωση, ότι έπιχειρεῖται ό έγκιβωτισμός Όρθοδόξων και έτεροδόξων, ένίοτε και έτεροθρήσκων. Τοῦτο εἶναι έμφανές, όταν τά σχετιζόμενα μέ τήν ειρήνη, ή ὁποία βιώνεται στήν Όρθόδοξη Έκκλησία ὡς καρπός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, λέγονται άπροϋπόθετα και γιά τούς έκτός αὐτῆς. Αυτό, ὅμως, κενώνει στήν πράξη τήν ένανθρώπιση τοῦ Θεοῦ Λόγου και τήν ἴδια τήν Έκκλησία, ένόσω αφήνει νά έννοηθεῖ, ότι ή ειρήνη τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἄκτιστη ένέργειά Του, μπορεί νά κατορθώνεται και νά οικειώνεται και έκτός αὐτῆς από έτεροδόξους, έτεροθρήσκους και ανθρώπους άπλῶς «καλῆς θελήσεως», ένδεχομένως τότε και

ἀπό ἀθέους. Αὐτό ὄχι μόνο μαρτυρία δέν συνιστᾶ, ἀλλά προκαλεῖ καί σύγχυση ἀνάμεσα στους πιστούς γιά τήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς δεδωρημένης σ' αὐτήν «ἄνωθεν εἰρήνης».

Ὡς πρὸς τό ζήτημα τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, ἔχουμε τήν γνώμη, ὅτι μέ τήν ἐν λόγῳ «Ἀρχιερατική Διάσκεψη» ἐπιχειρήθηκε ἡ ἀντικανονική –ἔστω καί πρόσκαιρη– λύση τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων, οἱ ὁποῖες ὄχι μόνο δέν θεραπεύουν, ἀλλά διαιωρίζουν τόν ἤδη συνοδικῶς καταδικασμένο ἐθνοφυλετισμό (1872).

- Μετά τή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης ἐκδόθηκε ἡ «Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (Κρήτη, 2016), ἡ ὁποία παρουσιάζει θεολογικές ἀντιφάσεις. Γι' αὐτό καί θά ἀναφερθοῦμε ἐπιγραμματικά σ' αὐτές. Συγκεκριμένα, στήν δεύτερη παράγραφο σημειώνεται τό ἔξῃς: «Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἀθθεντική μαρτυρία τῆς πίστεως εἰς τόν θεάνθρωπον Χριστόν...». Ἐδῶ, γεννάται εὐλόγα τό λογικό καί θεολογικό ἐρώτημα: Πῶς «ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἀθθεντική μαρτυρία τῆς πίστεως εἰς τόν θεάνθρωπον Χριστόν», ὅταν αὐτή ἀναγνωρίζει τούς Νεστοριανούς, τούς Μονοφυσίτες, τούς Ἀντιχαλκηδονίους καί τούς Μονοθελίτες ὡς Ἐκκλησίες, ἐνόσω αὐτοί ἔχουν καταδικασμένη ἀπό Οἰκουμενικές Συνόδους Χριστολογία;

Στήν τρίτη παράγραφο μνημονεύονται Σύνοδοι καθολικοῦ «κύρους», ὅπως εἶναι ἡ ἐπί Μεγάλου Φωτίου καί ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί ἡ Σύνοδος τοῦ 1484, μέ τήν ὁποία ἀποκηρύσσεται ἡ ψευδοσύνοδος τῆς Φλωρεντίας. Ἀκόμη καί οἱ

Σύνοδοι, πού ἀποκηρύσσουν τίς Προτεσταντικές δοξασίες. Πῶς συμβιβάζονται, ὁμως, ὅλα αὐτά μέ τήν ἀναγνώριση τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί τῶν Προτεσταντῶν ὡς Ἐκκλησιῶν;

Στήν παράγραφο 20 σημειώνονται τά ἔξῃς χαρακτηριστικά: «Οἱ διαχριστιανικοί διάλογοι ἐλειτούργησαν ὡς εὐκαιρία διά τήν Ὁρθοδοξίαν, διά νά ἀναδείξῃ τό σέβας πρὸς τήν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων καί διά νά δώσῃ ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς γνησίας παραδόσεως τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὑπό τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διεξαγόμενοι διάλογοι οὐδέποτε ἐσήμαναν, οὔτε σημαίνουν καί δέν πρόκειται νά σημαίνουν ποτέ οἰονδήποτε συμβιβασμόν εἰς ζητήματα πίστεως. Οἱ διάλογοι αὐτοί εἶναι μαρτυρία περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας...». Ἡ δήλωση αὐτή, ὁμως, διαψεύδεται ἀπό τά κοινά Κείμενα, τά ὁποῖα ὑπεγράφησαν καί ἀπό τούς Ὁρθοδόξους, ὅπως εἶναι τοῦ Βalamand, τοῦ Porto Alegre, τῆς Ραβέννας καί τοῦ Ρussan. Καί ἡ Συνοδική Ἐγκύκλιος κατακλείεται ὡς ἔξῃς: «Ταῦτα ἀπευθύνονται ἐν συνόδῳ πρὸς τά ἐν τῷ κόσμῳ τέκνα τῆς ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καί πρὸς τήν οἰκουμένην πᾶσαν, ἐπόμενοι τοῖς ἀγίοις Πατράσι καί τοῖς συνοδικοῖς θεσπίσμασι πρὸς διαφύλαξιν τῆς πατροπαραδότου πίστεως». Ὅμως, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία «ἐπομένη τοῖς ἀγίοις Πατράσι καί τοῖς συνοδικοῖς θεσπίσμασι» δέν ἀναγνώρισε ποτέ στό παρελθόν, ὡς Ἐκκλησία, τούς αἰρετικούς, ὅπως ἐπιχείρησε νά κάνει ἡ ἐν λόγῳ «Συνέλευση τῶν Ἀρχιερέων» στήν Κρήτη.

- Ὡς πρὸς τό «Μήνυμα» τῆς «Ἀρχιερατικῆς Διασκέψεως», αὐτό συνοψίζει τίς ληφθεῖσες ἀποφάσεις καί παράλληλα προκαλεῖ τή νομιοσύνη τῶν ἐνημερωμένων

πιστών. Συγκεκριμένα, στην πρώτη παράγραφο του «Μηνύματος» σημειώνονται τὰ ἑξῆς: «Βασική προτεραιότητα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ὑπῆρξε ἡ διακήρυξη τῆς ἐνότητας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στηριγμένη στὴ θεία Εὐχαριστία καὶ τὴν Ἀποστολικὴ διαδοχὴ τῶν Ἐπισκόπων. Ἡ ὑφισταμένη ἐνότητα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνισχύεται καὶ νὰ φέρει νέους καρπούς». Τὸ εὐλογο ἐρώτημα τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Μηνύματος» αὐτοῦ εἶναι: Πῶς διακηρύσσεται ἔτσι πανηγυρικά ἡ ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅταν εἶναι γνωστό, ὅτι σ' αὐτὴν τὴν «Σύναξη» δὲν παραβρέθηκαν τέσσερα Πατριαρχεῖα, πού ἀντιπροσωπεύουν συντριπτικὰ περισσότερους πιστούς, ἀπ' ὄσους ἀντιπροσωπεύτηκαν ἀπὸ τοὺς δέκα Προκαθημένους, πού συμμετείχαν σ' αὐτὴν; Καὶ πῶς γίνεται μὲ τόση ἄνεση ἡ ἀναφορὰ στὴ Θεία Εὐχαριστία, ὡς θεμέλιο τῆς ἐνότητας, τὴ στιγμὴ πού ὑφίσταται ἡ διακοπὴ τῆς διαμυστηριακῆς κοινωνίας ἀνάμεσα στὰ δύο πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἀντιοχείας; Καὶ στὴν ἴδια παράγραφο σημειώνεται: «Ἡ Συνοδικότητα διαπνέει τὴν ὀργάνωση, τὸν τρόπο πού λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις καὶ καθορίζεται ἡ πορεία τῆς». Ὑπάρχει,

ὅμως, κάποια μαρτυρία στὴν Ἱστορία τῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπου οἱ ἀποφάσεις νὰ λαμβάνονται μόνον ἀπὸ τοὺς Προκαθημένους καὶ χωρὶς τὴν ψῆφο τῶν συμμετεχόντων Ἀρχιερέων;

Στὴν τρίτη παράγραφο γίνεται λόγος γιὰ τοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους μὲ τοὺς ἑτεροδόξους καὶ σημειώνεται χαρακτηριστικά: «Οἱ διάλογοι, πού διεξάγει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δὲν σημαίνουν ποτέ συμβιβασμὸ σὲ ζητήματα Πίστεως». Ἐδῶ, ὑπενθυμίζουμε ἐνδεικτικὰ καὶ πάλι τὰ Κείμενα τοῦ Βalamand, τοῦ Porto Alegre, τῆς Ραβέννας, τοῦ Ρussan, τὰ ὅποια ἔχουν σοβαρὲς ἐκκλησιολογικὲς αἱρέσεις.

Ὅλα τὰ παραπάνω λέγονται μὲ ἔμπρονη ἀγάπη καὶ σεβασμὸ στὴν Ἀρχιερωσύνη Σας, χωρὶς καμμία ἄλλη ἐπιδίωξη, παρὰ μόνον, ἐπειδὴ θέλουμε νὰ μένουμε πάντοτε, ὡς ζῶντα μέλη, στὸ μυστηριακὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία Του.

Μὲ βαθύτατο σεβασμὸ
ἀσπάζομαι τὴν δεξιὰ Σας
Δημήτριος Τσελεγγίδης
Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ
Α.Π.Θ.

